

4
MANEL FOLCH Y TORRES

11498

UN JOCH DE CARTES

o

Memorialistes ab lletra menuda

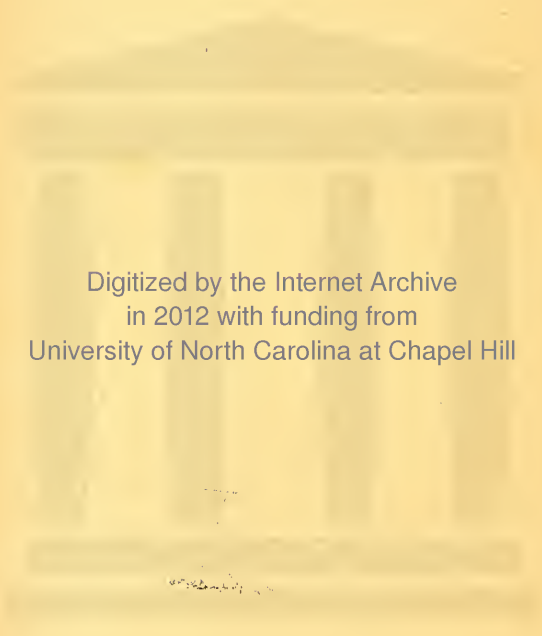
SAINET EN UN ACTE

7

1877

For the year ending 31st Dec 1877

Un joch de cartes
o
Memorialistes ab lletra menuda

Digitized by the Internet Archive
in 2012 with funding from
University of North Carolina at Chapel Hill

Manel Folch y Torres

Un joch de cartes

o

Memorialistes ab lletra menuda

SAINET EN UN ACTE

Aquest sainet es propietat del seu autor y ningú,
sense el seu permís, podrà reimprimirlo ni traduirlo.
La «Sociedad de Autores Españoles» està encarregada de cobrar els drets de representació.
Queda fet el dipòsit que la llei senyala.

BARTOMEU BAXARÍAS
IMPRESSOR : : P. Mercader, 10
BARCELONA : : : : : 1910

PERSONATGES

LA SIBINETA.—20 anys. Criada de servey molt *curra* y deseixida. Vesteix llampanta y porta el cistell d'anar a plassa.

EN CRIATURA.—26 anys. Cotxer de casa particular, molt pagat de sí mateix y d'aire fatxender. Porta roba de quadra y gorra de mitg coco.

EL SENYOR CORONADO.—35 anys. Memorialista *per accidens*; va plantarse del ofici quan van caure els seus y's va quedar cessant. Vesteix un *jaqué* molt passat de moda, y encara fent sospitar que no va ser ell qui va estrenarlo.

EL SENYOR MIARONS.—55 anys. Memorialista *per se*. Coneix tots els desllorigadors del ofici; parlador y galantejador de criades; aixerit fins a perdres de vista. Vesteix roba molt usada, maneguins y casquet. Porta ulleres.

UN XITXAREL-LO.—20 anys. Tipo setmesó, veu atiplada. Vesteix extremat y ridícol.

Un cego.—*Un municipal.*—*Un bastaix.*—*Un tranzeunt.*—*Criades de servey.*—*Un soldat y una minyona.*—*Un forner ab el cove de pa.*—*Un noy que ven diaris.*—*Una senyora que va a missa.*—*Una modisteta.*—*Badochs.*—*Altres tranzeunts.*

L'acció a Barcelona.—Epoca actual.
Punt de vista del director.

Aquesta obra va ser representada per primer cop al Teatre Català, instalat en el de Romea de Barcelona, la nit del 16 de Mars de 1909, ab el següent repartiment:

La Sibineta, D.ª Marta Cazorla; *En Criatura*, D. Domingo Aymerich; *El Senyor Coronado*, D. Modest Santolaria; *El Senyor Miarons*, D. Vicens Daroqui; *Un xitxarel-lo*, D. Joseph Vives.

Director de escena: D. Modest Santolaria.

ESCENA

Una plassa pública. Al fons edificis. Un fanal de peu. A segon terme de dreta y esquerra, embocadura de carrer. A primer terme d'una y altra banda, respectivament, dues barraques de memorialista, ab frontis a la plassa y entrada per la banda del fons, descobrint al espectador llur dintre en el qui haurà una tauleta ab el menester pera escriure, y dues cadires. Al exterior, rótuls enquadrats, ab llegendes escayentes. És al matí d'un dia de primavera.

Al aixecarse el teló, el SENYOR CORONADO s'estarà a la barraca de la dreta fumant distretament un cigaret y el SENYOR MIARONS a la de la esquerra, llegint el diari.

UN CEGO esgarrapa la guitarra davant d'un aplech de *badochs*, cantant y venent romansos. El cego acaba de cantar, desapareix per la dreta y's disolen els grupus.

UN MUNICIPAL qu'està plantat a l'embocadura del carrer de l'esquerra, fa un badall, se desespereseix mandrosament y atravessa la escena desapareixent per la dreta.

UN BASTAIX assegut al llas que s'haurà fet ab les cordes lligades a la tija del fanal, dorm tranquilament.

UN TRANZEUNT que necessita els seus serveys, el desperta; el bastaix deslliga les cordes y s'en van tots dos junts.

Fins acabar l'acte, passen de tant en tant en diferents direccions, *criades de servey ab el cistell de*

anar a plassa, un soldat acompanyant una minyona, un forner ab el cove del pa, un noy que ven diaris, una senyora que va a missa y altres tranzeunts.

(El senyor Miarons, tot llegint el diari, se sopta, y sortint de la barraca va a escometre al seu confrare del davant, ab el diari als dits).

MIARONS

Senyor Coronado! Senyor Coronado!

CORONADO

Què hay, mi querido colega?

MIARONS

Crisis!

CORONADO (*sorprés*)

Què es lo que dice usted? Crisis?

MIARONS (*donantli'l diari*)

Si senyor. Llegeixi aquest telegrama.

CORONADO

Oh, felicidad!

MIARONS (*mostrantli'l punt*)

Aquí, aquí es!

CORONADO (*llegint*)

«Crisis. Es muy profunda la que se experimenta en diferentes comarcas industriales y agrícolas de España». (*decepcionat*) Adiós, mi reposición!

MIARONS (*escorregut*)

Dissimuli; no més havia llegit el títol y m' ha faltat temps pera venirlo a avisar; jo'm creya que's tractava d'una altra cosa.

CORONADO

Pero cuidado que esos periodistas son car-gantes como nadie! Mire usted que salirnos

con semejantes telegramitas! Como si no nos hubiésemos enterado lo bastante de que hay crisis en el sentido ese de marras.

MIARONS

Y que pot ben dirho!

CORONADO

Estamos aviados, señor Miarons! Yo de mi debo decirle que todavía tengo hoy la pluma por meter en el tintero.

MIARONS

Sí, què'm dirà? La meva ja no hi sab ni el camí. Calculi que l'altre día. tot redactant una carta amorosa, en lloch de mullarla al tinter, vaig ficarla al gerro de la llet que la interessada s'havia deixat a sobre el «pupitre».

CORONADO

Esto se està poniendo feo, señor Miarons! Yo he empezado ya por hacer economías suprimiendo las «haches», los puntos de las «ies» y los rasgos de las mayúsculas. Siempre me representa algún ahorriillo de tinta.

MIARONS

Sí, home, sí. No's fa ni pel tabaco!

CORONADO

¡Y luego todavía iràn propalando por ahí que España es un país de analfabetos! ¡Si esto fuera verdad otro gallo nos cantara!

MIARONS

Qué, un «gallo»! Tot un galliner! Y pensaa qu'encara hi ha ximple de diputat que crid-perque no s'augmenta la consignació per instrucción pública!

CORONADO

Eso! Y dígame usted... ¿qué vamos á hacer entonces nosotros de las plumas?

MIARONS

Coixins, veliaquí! (*transició*) Avans donava gust! Vosté es un «novato» en l'ofici y no'ls ha coneguts els bons temps de la carrera. Més aviat s'acabava la tinta, que la feina d'escriure. Aquí, en aquesta mateixa barraca, aquets ulls hi han vist esperant tanda, una cúa analfabética, que tombava per la cantonada! Si fins vaig haver d'acabar per donar números, com els metges de clientela. Hi havia, sobre tot, un floret de raspes enamoradisses, que donava pler.

CORONADO

Y á propòsito, ¿vá usted á creer que con el tiempo que llevo ya en ejercicio, todavía estoy «in albis» de garrapatear una declaracion amorosa? Si ya ni memoria me queda del vocabulario galante! En cambio, si algo se trabaja, es en misivas de rompimiento de relaciones.

MIARONS (*sorprès*)

Pero ¿y vostè s'avé a escriureles?

CORONADO

Pues claro està.

MIARONS

Però, no veu, infelís, que vostè mateix s'apedrega la vinya? Quan dos que s'estimen desfàn les relacions, ja no's cartegen més, y en consecuencia a nosaltres se'ns rebaixa la clientela.

CORONADO

Pues entonces... veamos cómo se las arregla usted.

MIARONS

Donchs molt senzill; que quan un o una me venen ab l'encarrech de que'ls desparihi per la via epistolar, en lloch de enviar el deshauci a la parella, lo que faig es posarli una

carta inflamatoria que ni extreta de «El Secretario de los amantes».

CORONADO (*rient*)

¡Es gracioso! ¿Pero y después que ocurre?

MIARONS

Que de les cent vegades, les noranta, les relacions tórnen a relligarse.

CORONADO

Y las otras diez?

MIARONS

Les altres deu, sol venir l'interessat o l'interessada, y'm tira el tinter pel cap.

CORONADO

Cáspita!

MIARONS

Bé, això com compendrà no es pas un seguit.

CORONADO

Nada, nada; ensayaré el procedimiento en cuanto se presente ocasión.

MIARONS

Y penso que me'n donará les gracies.

CORONADO (*rient*)

Eso como no me rompan la cabeza. (*Entra a la seva barraca anant a seure davant de la taula, ahont acaba per adormirse. Apareix la Sibineta pel fons dreta ab el cistell de comprar, molt decidida y enmurriada.*)

SIBINETA

Bon dia tingui, senyor Miarons.

MIARONS

Ahont và la pubilla? Ben segur que el «niño Cupido» li deu haver pessigollejat el cor de

bon dematí y vé a trovarme pera que posi quatre parauletes ensucrades al seu Bieló.

SIBINETA

(furiosa y parlant precipitadament)

Oy que ho endevina! Vinch feta un lluquet, senyor Miarons. No serà mal sucre el que li espera a n'aquell valent poca vergonya! Què s'havía figurat? Que a mí podia tractarme com a les eugues del seu amo? Donchs anava molt errat de comptes, senyor Miarons, molt errat de comptes! No es prou maco el minyó pera fer servir de joguina a la Sibineta. No, si està vist que dels homes d'avuy día, una no se'n pot fiar de cap! Embusteros, més que embusteros! Els primers dies que us tracten, tot son moxaines, compliments, paraules dolces y mirades de peix estantís, que sembla que us hagin de caure als peus de cobriment de cor. Una, naturalment, no es de fusta, se'ls escolta com un enza, y quan més engrescada la tenen, per tot te deixo, y tal día farà un any. Ay, Senyor! y que'n tenia de rahó la mare quan me deya: «Filla meva, no t'escoltis may a cap home, que fan com les lleminedures: molta dolor a la boca y després te cargolen de mal de ventre!» Ah! pero jo li juro, senyor Miarons, li juro pel nom que porto, que aquell brètol se'n recordarà de mi. se'n recordarà y se'n recordarà!

MIARONS

Ave María Purísimal... y quina «descarga cerrada», Sibineta! Vol creure que m'ha deixat mitg malmés el cuch de l'orella?

SIBINETA *(encare exaltada)*

Pillo! Murri!

MIARONS

Sosseguis, dòna, sosseguis, que al cap-devall potser no n'hi ha per tant.

SIBINETA

Còm s'entèn que no n'hi ha per tant? Posis al meu lloch, home, posis al meu lloch y ja me ho sabrà dir! (*Transició*) Afiguris per un moment — y es una suposició — que un home s' enamora de vosté. Donchs, què diria si després que vostè ha tingut la «dabilitat» de donarli el «si», de la «nocha á la mañana» se'l trobés al «Universal», fentli ballar un pendó als seus mateixos bigotis? Eh? Què diria?, home, què diria?

MIARONS

Veurà: li diria que al ball no es lloch d'anarhi a fer de pendonista.

SIBINETA

Si, eh? Donchs miris, jo vaig fer més. Del primer Deu vos quart, vaig deixar a n'ella sense monyo y a n'ell vaig estargirli a la fesomia els cinch dits d'aquesta! (*per la mà*).

MIARONS

Què diu? Li va pegar?

SIBINETA

Y que del ¡xech! a n'el que tocava el cornetí fins va saltarli l'instrument de la boca!

MIARONS

Y còm se la va pendre ell aquesta bofetada?

SIBINETA

Ay, ay! ab la galta. Crèguim, senyor Miarons, que hi té cohissor per temps a n'aquell xanfrà de cara.

MIARONS

Bé, y què's proposa ara vosté?

SIBINETA

Ja s'ho pot pensar; escriureli donant per trencades les relacions.

MIARONS

Veyàm, entri, entri, y pènsisho bé, abans de decidir-se. (*Entren tots dos a la barraca de l'esquerra*).

SIBINETA

Bé prou pensat que m'ho tinch! D'ell no'n vuy ni la memoria. Si quan me va dir que de mal nom li deyen Criatura, ja no hauria hagut de volerhi saber rè! Es alló que diuen, senyor Miarons: Qui ab criatures se fica...

(*El senyor Miarons que s'haurà assentat davant de la taula, treu paper d'escriure, disposant-se a fer la carta. La Sibineta seu a l'altra cadira, prosseguint la conversa, inintel·ligible pera l'espectador. Al cap d'una estona, el senyor Miarons comensarà a fer còrrer la ploma interrompentse de tant en tant pera recullir alguna observació de la Sibineta. En Criatura vé del fons esquerra y fa cap a la barraca de la dreta. Camina molt estudiat, tot fumant un puro. Al ser davant de la porta, se detura esperant consentiment pera entrar. El senyor Coronado, qui se gueix dormint, no'l sentirà fins que s'indiqui*).

CRIATURA

Hi ha llicencia? (*vegent que no contesten*)
Se pot passar? (*pausa. Pica de mans*) Ey! que no hi ha ningú a n'aquesta casa?

CORONADO

(*se desperta ab un ensurt; pren un full de paper y's posa a escriure precipitadament.*)

Adelante.

CRIATURA (*entrant*)

Salut!

CORONADO

Usted dispense, joven, que no le haya contestado antes. Estaba tan atareado con este memorial que me han encargado para el Rey...

CRIATURA

«Hombra», celebros que plumegi documents de calitat, porque jo venia també per una pessa, si fa o no fa, de consemblant compromís y respecte.

CORONADO

(trayent un quadern de paper)

A su disposición.

CRIATURA

No, no cal que tregui tan paper, que ab poch n'hi haurà prou; ja veurà com desseguida estarem al «avío».

CORONADO

Pues usted dirà.

CRIATURA

Ja pot arrencar, *(dictant)* Señor «Jués» del distrito. No se «aculpe» a nadie de mi muerte...

(El senyor Coronado que havia comensat a escriure, se sorprén bruscament, mirant esverat a n'en Criatura).

CORONADO

Por Dios, joven! Va usted a suicidarse?

CRIATURA

Bol ja hem empessonat!

CORONADO

Pero...

CRIATURA

Escrigui y calli *(torna a dictar)* «Yo mismo me «hay suprimido» porque no poder «recistir» los desdenes de una mala hembra. Su-yo que lo es, Bieló Deulofeu (a) Criatura».

CORONADO

(seguint en la seva estupefacció)

¡Pero como usted comprenderà eso no puedo yo escribirlo! ¡En menudo compromiso iba usted a meterme!

CRIATURA

Donchs vostè mateix; la «entregaré» sense aquest requisit de costum. Jo no més ho feya pera que'l jutge no's ressentís de la meva falta de decoro, y pogués dir: «Això era un home que estava al tanto del comportament que correspón en circumstancies de compromís y solemnitat com aquesta. No hi ha rès a reparar; ha mort en regla y ab tota la documentació despatxada » (*disposantse a anàrsen*). Rès; dissimuli y «otro día serà». Y si té parents al altra barri y desitga algún recado, no té més que «mandar».

CORONADO

(*aixecantse de la cadira y anantlo a deturar*)
Pero deténgase usted! Reflexione antes...

CRIATURA

(*detenintse y tornant a seure a la cadira*)

Digui, digui, no'm vé de cinch minuts. Aixís com aixís, abans del acte també'm volia acabar aquet «puro». M'ha sortit molt sech y'm doldria llensarlo. Vostè fuma?

CORONADO

Tengo ese vicio.

CRIATURA

(*Se treu dos puros de la butxaca y n'ofereix un al senyor Coronado*).

Donchs «si gusta»... (*entregantli també l'altre*) Tingui; quedís també aquest altre. Al capdavall també se'l fumaría el criminalista quan vinguin pel «levantamiento del calabre».

CORONADO

(*després d'haver encés el puro*)
¿Pero es que persiste usted todavía?

CRIATURA

Miri, senyor...

CORONADO

Coronado:

CRIATURA

Donchs com li deya... (*consultant el rellotge*) Ara son dos quarts de deu: sortint d'aquí, me les empendré xano, xano, cap al Morrot, y a dos quarts d'onze en punt, tindré la entrevista ab els peixos. He triat semblant paratge perque hi havia anat molts cops ab ella, a menjar musclos.

CORONADO

Y tan fuerte le ha dado á usted que le decida á quitarse la vida?

CRIATURA

Si va ser «fuerte» diu? Vegi que'm temo molt que ab els caixals d'aquesta bandada, no hi podré rosegat may més rès.

CORONADO

Sería un desengaño terrible el que recibiría usted.

CRIATURA

No va ser «desengaño», no, que va ser una bofetada, encara que m'estigui malament el dirho. Si he passat la nit ab un zup-zup a la galta que semblava que hi bullissin bledes!

CORONADO

Y como ocurrió eso?

CRIATURA

Jo li diré, senyor Colorado.

CORONADO, *rectificant*

Coronado.

CRIATURA

Havíem quedat per trobarnos ahir a la tarda al «Univerzal». A n'ella li tocava sortir, y a mi el senyor m'havia rellevat d'enganxar, per

aquella tarda... perquè no sé si li he dit que un servidor es cotxero.

CORONADO

Lo havia presumido.

CRIATURA

Pel tuf, oy? Donchs sí, soch del «arte rodado» com li deya; però encara que tracti ab animals—y vostè dissimuli—soch persona que ha rebut principis, que ha rebut criansa, que ha rebut...

CORONADO

Si, ya lo dijo usted antes: una bofetada.

CRIATURA

«Corrientes»: aquí cou, si senyor, perquè a un individu de les meves circumstancies y demés, no li es degut semblant tracte. Donchs com li divulgava: arribo jo al «Univerzal», y ella encara no havia fet cap; passa un quart, passa mitja hora, passa una hora, y ni la sombra. Ja m'havia resignat a passarme la tarda fent el solo, quan veliaquí que an els músichs—jo crech que ab ànimo de compromètem—els hi dona per caragolarles ab una americana d'aquelles tan blincadisses y marejadores (*se posa a taral-lejar un aire de americana tot fent acció d'anarla a ballar*) Ja no'm vaig poguer aguantar; dono un altre llambregada per la sala. Sibineta m'has dit? ni'ls mils! Jo que llavors obro la «pupila» y'm veig asseguda a les cadires una «jamba» de lo més «baril» que hagués vist en ma vida. Arriba! que es la nostra li dich; la pinso pel cos y... ànsia Manela! Les emprenem sense mourens del cairó, ab una de «floreynos por lo fino», que fins els músichs hi badaven, a riscos de perdre el punt.

CORONADO

Y en esas llegaría la otra y ocurriría el incidente.

CRIATURA

Lo que «ocurrió» no ho sé; perque a lo millor vaig sentirme el ¡plaf! a sobre, que'm va tenir consentides les potencies per una bona estona. Cregui que si no hagués pogut comprovar cap ahont queya el soroll, m'hauria ben pensat que s'havía esbotzat la pell de les timbales.

CORONADO

¡Carambitas con la chica!

CRIATURA

Això sí, no es per dirho, té lo que se'n diu sanch y estampa! Y sobre tot, un ganxo y un «aquél» y un etcètera, etcètera!

CORONADO

Es moza de trapío, eh?

CRIATURA

Que si es de «trapío»? No més cal vèurela caminar pera convèncers de que allò es «canela». Lleugera, fina de remes y ab uns «andares» que van escampant la sandunga, la sal «y la gracia de Dios por todo lo alto»!

CORONADO (*entussiasmantse*)

Oiè!

CRIATURA

«Nada», que quan me va «jamelar» a mí, calculi que havia de ser cosa que s'ho valgués, perque—y no es per alabarme—soch subgete de gust en lo del rengló del «mujerío»! La vaig conèixer del «pescante» estant, un día qu'anava de buit. Mala negadal! Ab una mica més se'm desboquen les besties de la estrebada de riendes que vaig donar de resultes del removiment dels dintres. Criatural—vaig dirme—ja estàs ben llest. Aquesta «serrana» serà la que't posi el «bocado». Y sense més cerimonies, d'un salt me planto a terra, obro la portella y li «disparo»

aquesta, frech a frech: —«Pugi la reina, que no es de lley que aquests peuets tan bufons se malmetin ab els empedrats. Díguim si vol que la porti a «palacio» o al cap del mon que fos, que may el tronch haurà arrossegat una finor tan regalada, ni 'l carruatge s' haurà vist «recreyat» ab una càrrega tan dolsa! —Va somriure, va agafarme pel mot... y ella, el cistell y una llagosta que portava, varen pujar a la berlina... y «andando» Bieló; a veure com r'hi llueixes fent «caracolear» els animals pera honor y esplayament de la raspa més bufona que hagi trepitjat may la Boqueria!

CORONADO (*rient*)

Lo que es por este camino, me parece que no va a llegar usted al Morrot.

CRIATURA

Alto aquí, sènyor Caralampio!

CORONADO (*rectificant cremat*)

Coronado, hombre, Coronado!

CRIATURA

Alto aquí! que això va de banda. La reina m'ha ofès y jo no tinch dret a viure, després de semblant «feyo». No vuy matar an ella pera no privar al mon d'aquest «recreyo», però lo que es en Bielò s'ha de fer la lley: paraula es paraula! D'això no vuy qu'ella'n sàpiga ni un mot; no'm dóna la gana de deixarli'l remordiment de saber que per culpa seva s'ha perdut un home de calitat. M'acontentaré ab escriureli quatre fàstichs y rès més. Ab això somhi.

CORONADO (*disposantse a escriure*)

Como usted guste.

CRIATURA

Comensi per dirli... (*El senyor Coronado escriu; en Criatura li dicta la carta de baix en baix*).

SIBINETA (*al senyor Miarons*)

Sobretot no's descuidi de posarli això que li deya: que al seu lloch ja n'hi ha un altre, y una cúa que esperen tanda.

MIARONS

Perdí cuidado, Sibineta.

CRIATURA (*al senyor Coronado*)

Això que's compregui ben bé; que no me entench de feina ab la demanadissa que tinch de criades maques que aspiren al honor de que les hi decanti una mirada.

CORONADO

Se pondrá como usted dice.

SIBINETA

(*parla sempre al senyor Miarons, com en Criatura al senyor Coronado, que van escribint pressosament sense tornar contesta. El diàlech se va fent cada vegada més picat*). Y que es un valent pocavergonya!

CRIATURA

Que es una descarada!

SIBINETA

Que ja's veu que ha après de modos ab els animals.

CRIATURA

Que si no sapigués més de rentar plats que de bona criansa...

SIBINETA

Que'l día que'm vaig enamorar de la seva cara de gos peter. devía tenir lleganyes als ulls.

CRIATURA

Que si'm vaig fixar en la seva fesomia de grill neulit va ser per distracció.

SIBINETA

Que jo no m'hi vuy fer ab talossos.

CRIATURA

Que a mi no m'agraden tractes ab apariències de persona.

SIBINETA

Que tant se m'endona ell com la substància d'un espàrrech mastegat.

CRIATURA

Y que tant me fà ella com la burilla de aquet puro! (*la llensa*).

SIBINETA

Me sembla que queda ben servit.

CRIATURA

No dirà que no la deixo ben servida!

MIARONS (*a la Sibineta*)

Ja està. Tot queda en el seu lloch, ab l'assortit de punts y comes corresponent (*fica la carta a dins d'un sobre*). Còm se diu ell?

SIBINETA

Bieló Deulofeu, alies, Criatura. Granvía, 223, a la quadra. (*Donant quartos al senyor Miarons després que aquest ha fet el sobrescrit y li ha entregat la carta*). Si es servit.

MIARONS

Molt bé, bufona; y que'l «sustituto» den Bieló li fassi millors tractes.

SIBINETA

Allò era un dir, senyor Miarons. No estich per més homenots. Tots son iguals.

MIARONS (*prenent aires de conquistador*)

Tots, no, Sibineta; jo soch diferent.

SIBINETA

Vostè? Què ho diu de debó? (*rient sorollosament*). Encara en tinch d'avi gracies a Deu!

MIARONS

Lo que té es més sal que Cardona. (*Segueixen parlant baix, boy drets, endevinantse per llur posat que la conversa encara va de plaga*).

CORONADO

Ea! Ya queda esto listo. Es una carta que echa sapos y culebras! Olé, los hombres!... A nombre de quien?

CRIATURA

Sibina Muxernó; Girona, III, primer, primera. (*després que'l senyor Coronado ha fet el sobrescrit y li ha entregat la carta*). Quant es això?

CORONADO

Lo que usted guste.

CRIATURA (*donantli una moneda*)

Aquí van aquest parell de «papellones.» El «resto» se'l beu un sufragi de l'anima d'un subjecte que s'ha perdut per massa cor... y massa galta.

CORONADO

Mil gracias, joven, y que le sea a usted el agua leve!

CRIATURA

Vaja, «alanta», senyor Condenado.

CORONADO (*apart*)

Lo que es este, como no le coja un automòvil no se mata por ahora.

SIBINETA

(*al senyor Miarons, rient y disposantse a sortir*.) No'm fassi riure que no'n tinch ganes.

MIARONS

Estigui bona, terroset de sucre candil! (*El senyor Miarons y el senyor Coronado han tornat als llurs llocs respectivus. En Criatura y la Sibineta surten simultaniament de les respic*

ves barraques. Al ovirarse s'aturen y's tomben mitg d'esquena, observantse de reull)

CRIATURA

Àdeu, tartana! Ja s'ha posat a ploure!

SIBINETA

Ból! Ja tením aquí al noy maco!

CRIATURA

Y'm sembla que porta una carta als dits; si fa o no fa hi deuràn haver les mateixes fineses que a la meva! Ens aveníem tant de modo de pensar!

SIBINETA

Pobre minyó! Sortía de la capsa de mistos d'aquí devant. Deu haver volgut contestarme la morma per escrit! (*Riu fort y molt intencionadament.*)

CRIATURA

(*anantla a escometre y parlantli ab ròssech*)

No's podria saber, si no es «incomodo», a què venen aquestes rialles?

SIBINETA (*molt deseixida*)

No hi ha cap inconvenient. Es fluixetat dels «nyirvis», que de tant en tant'm fan pessigolles a la paret mitjera del nas.

CRIATURA

Ah, ja; sino que jo hauría dit qu'era per mí que tiraven.

SIBINETA (*ab intenció*)

Donchs ho ha sentit malament. Devegades sol passar que a una persona se li infla la galleta. y la fluxió se li escorra fins a l'orella.

CRIATURA

Tampoch tiren ara?

SIBINETA

Ay, fill! Que's pensa que es día de gala

avuy? No m'he adonat pas que'ls municipals portessin la «friolera» a la tapadora.

CRIATURA

Y no'm diria la senyora, si es decorós que tant de matí vagi a entrebancar els passos de les persones?

SIBINETA

Jo faig el meu camí, hereu; sí de càs es vostè el que va «cuantra direcció».

CRIATURA

Llavors ja sab lo que li toca; pèndrem el número y citarme a multes.

SIBINETA (*burleta*)

Ay, ay! què graciós! Ab aquestes ocurrencies, ja no es estrany que tingui tan partit entre certes marcolfes dels balls de patacada.

CRIATURA

Vagi alerta ab la «muy»!...

SIBINETA (*còmicament*)

Uy! quina por! Si tota tremolo!

CRIATURA

Es que certs propassaments un home no'ls aguanta més que una vegada!

SIBINETA

Bé, deurà ser una vegada.. a cada galta,

CRIATURA (*decidit*)

Vaja! S'ha acabat! qué vols? qué't proposes?

SIBINETA

No t'enfilis, minyó no t'enfilis, que't perjudicaries de la melsa. Total, res. (*treyentse de la butxaca un postís de cabell*). Volia tornarte aquest «añadido» de la teva «prenda» que se'm va quedar ahir entre'ls dits! Vaja, té; tòrnali desseguida aquesta exquisitat, que ab lo

alleugerida que vaig deixar-la de tupí va a riscos de que se t'encostipi.

CRIATURA

Sibineta! Sibineta! que les sanchs se'm van escalfant...

SIBINETA

Això ray, arriwet a la xacolateria d'aquí al costat y demana una horxata, que rebaixen.

CRIATURA

Mira que'm perdré!

SIBINETA

Feste acompanyar per un municipal.

CRIATURA

Mira que'm cego!

SIBINETA

Pòset a vendre romansos.

CRIATURA

Mira que soch capàs de fer...

SIBINETA

Brou de llengua, oy?

CRIATURA (*tractant de embestirla*)

Donchs ja n'hi ha prou, vaja!

SIBINETA

(*menassantlo sense moures del lloch*)

Si t'acostes, d'un cop de cistell te faig un «remendo» a la fesomia!

CRIATURA

Pròvaho, maca!

CORONADO

(*sortint de la barraca atret per les baralles*)

¿Qué ocurre? (a n'en Criatura) Pero, ¿no està usted todavía de cuerpo presente?

MIARONS

(*sortint també alarimat de la seva barraca*)

Què veig? Si es la Sibineta.

CORONADO

(*aguantant a n'en Criatura*)

Vaya, Criatura, no sea usted criatura!

CRIATURA

Dèixim estar!

SIBINETA

Aguàntil fort sobre tot, perque si agafa l' arrencada es capàs d'anar a parar... a la casa de socorro.

CRIATURA

Fregall!

SIBINETA

(*Vol embestirlo mes se veu continguda pel senyor Miarons.*) A qui diràs fregall, eh? Digues. A qui dirés fregall, cara de rap sufregit!

MIARONS

Vaja, Sibineta, enteniment.

CORONADO

(*A n'en Criatura, que tracta de escometre novament a la Sibineta.*) Vamos, sea usted hombre!

MIARONS

Però de què se les heuen?

CORONADO

¡Eso! ¿Qué es lo que aquí ha pasado?

CRIATURA

«Nadie, hombre, nadie!» Que jo me'n anava tranquilament a tirar aquesta carta, y la... senyora m'ha sortit de tràs cantó.

SIBINETA

Ay el gran embusterol! Ha sigut ell, que quan jo me'n anava a portar aquesta... (*per la carta*) ha vingut a armarme bronquina!

CORONADO

Bueno, pues cada uno por su lado!

MIARONS

Home, ja que no s'han pogut estalviar les rahons, al menys podrien estalviarse'ls «sellos» y'ls cèntims del carter. *(a la Sibineta, per la carta que porta y ab referencia a n'en Criatura)* No es per ell aquesta carta? *(Entregant-la a n'en Criatura.)* Donchs tingui. *(a n'en Criatura, per la carta que porta y ab referencia a la Sibineta)* Y la de vostè, no es per ella? *(entregant-la a la Sibineta).* Donchs aquí la té, y en paus!

SIBINETA

(apart al senyor Miarons)

Ja m'agradarà saber que diu aquest pochs modos.

MIARONS *(apart a la Sibineta)*

Entri a la barraca y li llegiré desseguida. *(La Sibineta entra a la barraca de l'esquerra.)*

CRIATURA

(apart al senyor Coronado)

Veurem ab quines me surt ara aquesta xafardera.

CORONADO

(apart a ne'n Criatura)

Entre usted en el escritorio, y soy enseguida con usted. *(en Criatura entra a la barraca de la dreta.)*

MIARONS

(acostantse ràpidament al senyor Coronado)

Què ha fet?

CORONADO

He seguido su consejo, nada más que expresiones conciliatorias.

MIARONS

Ben fet. Jo lo mateix.

Sino que...
CORONADO

Digui.
MIARONS

CORONADO
Qué me está dando el corazón que estos van a corresponder al diez por ciento de los que le tiran a uno el tintero a la cabeza. Por lo menos ella, demostrado tiene que es muy capaz de soltarle una guantada al mismo lucero del alba.

SIBINETA (*sortint de la barraca*)
Qu'hem de fer?

MIARONS
Vaig desseguida. (*el senyor Miarons entra a la seva barraca*).

CRiATURA
(*sortint de la barraca*)

Vaja «hombra», que trovaré l'aigua massa calental

CORONADO
Al momento. (*entra a la seva barraca En Criatura y el senyor Coronado's posen a comentar per lo baix lo succehit anteriorment. Al cap d'una estona, el primer se posa a llegir baix també la carta de la Sibineta que en Criatura escolta ab visible sorpresa. Entretant haurá anat descapdellantse a l'altre barraca, el diálech entre'l senyor Miarons y la Sibineta..*)

SIBINETA
Llegeixi, llegeixi.

MIARONS (*llegint*)
»Apreciada Sibineta».

SIBINETA (*estranyada*)
Eh?

MIARONS
(*creyentse que no ho ha sentit*)
»Apreciada Sibineta...»

SIBINETA

No, si ja ho he sentit, ja, però m'estranya...

MIARONS (*seguint la lectura*)

»Sabràs como he pensado en darte una satisfacció por lo que ayer sucedió en el baile; pues si yo saqué en la americana á aquella individua, no fué para hacerte un feo a tí, sinó que visto que no venías, me pareció que quedándome sin bailar hacía un papel de estraza...»

SIBINETA

Vaja, ja plega veles.

MIARONS (*segueix llegint*)

»Cómo podías suponer nunca que yo te dejara por aquel careto, cuando eres tan salada y tan rebonita como no se encontraría otra mujer en el mundo?» (*interrompentse*). Vaja dòna que no pot ser més fi tot aixó.

SIBINETA (*afectant un tò ironich*)

Aixís ho veig. Si tota m'hi refaig!

MIARONS (*seguint la lectura*)

»No, querubín mio, ratoncito de mi alma. Yo no más te quiero a tí y no me gusta otra que tí; y si no vuelves a quererme me moriré de tristeza y de pesar como flor que se deshoja por falta de sol, que es la luz de tus ojos hechiceros. Tú siempre enamorado, Bieló.»

SIBINETA

Sembla que m'hagin donat encantaries se-nyor Miarons. No me la esperava pas aquesta.

MIARONS

Està vist que en mitg de tot, el xicot la estima.

SIBINETA

Si es la meva màxima! Als homes se'ls ha de tractar a baqueta; pera que una se'ls pugui

tenir ben seus, hi poden més les bofetades que'ls mimos. (*segueixen conversant en veu baixa*)

CRIATURA

Estich «estupeflauto»! Veyam, tòrnimela a llegir perquè no sé avenirmen, vaja.

CORONADO (*llegint*)

«Querido Bieló. Lo que te hice ayer en el baile, confieso que fué un propasamiento que no te merecías, pero ya comprenderás que al verte con otra, los celos no me dejaron reflexionar y no pude aguantar la mano. Con todo no creas que la bofetada la recibieras tú»...

CRIATURA (*interrompent*)

Què m'esplicarà!

CORONADO (*seguint la lectura*)

»No, dulce amor mío, que yo la sentí en mí corazón, que todavía me duele...»

CRIATURA

Això si que no ho entench!

CORONADO

Eso es una metáfora.

CRIATURA

Una mentida, deu volguer dir; però vaja, molt es que reconegui... Vagi dient.

CORONADO (*segueix llegint*)

«Sin más, te pido que me perdones...»

CRIATURA

Se m'ha rebaixat. No, si ja n'estava segur de que no se'n podria estar de mí: si li era com un vici. Poden molt unes bones «hechuras» senyor... (*invitant al senyor Coronado a que segueixi*). Tiri, tiri.

CORONADO (*prosseguint la lectura*)

«Te pido que me perdones el propasamiento

y que no te olvides de tu Sibineta, que te quiere y te requiere más que á las niñas de sus ojos, que desde ayer no cesan de llorar de pena y de remordimiento. Adios, Criaturita de mi alma. Siempre tuya, Sibineta».—Pues ahí la tiene usted más suave que un guante.

CRIATURA

Y es clar! Sería la primera raspa que l'haqués despreciat a n'en Criatura. Vaja, que no sabia avenirmen.

CORONADO

Supongo que habrá dejado usted para mejor ocasión lo del viajecito al Morrot.

CRIATURA (*fentse l'atribolat*)

Ja es un compromís, ja. Però si'm supri-meixo, l'assessino de pena: n'estich segur.

CORONADO (*irònich*)

Vaya Criatura, sea usted generoso con ella! (*Segueixen conversant baix*).

SIBINETA (*al senyor Miarons*)

Oh, ja ho diu vostè; qui'n fà una'n pot fer dues.

MIARONS

Vaja, que després d'unes explicacions tan humils com li dona...

SIBINETA (*fentse la capficada*)

Ja ho veig, ja. Me fà llàstima ara aquest xicot, y fora molt possible, si jo'l deixava, que li passés allò que diu de les «flores»...

MIARONS (*extremós*)

Cassos se n'han vist, Sibineta. Pot molt una passió! (*Segueixen parlant baix*).

CRIATURA (*al senyor Coronado*)

Vaja, decidit. Tornaré a afavorirla ab la meva estimació.

SIBINETA (*al senyor Miarons*)

No se'n parli més. Lo passat, passat; perque no vuy que sigui dit que m'agrada fer patir criatures. (*En Criatura y la Sibineta surten a escena. El senyor Coronado y el senyor Miarons se queden al aguait desde les llurs respectives barraques*).

(*Apart*) Ja tenim aquí al lleó amansit!

CRIATURA (*apart*)

Aquesta es la fiera que se'm volia menjar!

SIBINETA

Ni gosa a dirme rès!

CRIATURA (*apart*)

No s'atreveix ni a mirarme!

SIBINETA (*apart*)

Després d'aquesta carta, potser serà de rahò que jo m'amolli a parlarli primer.

CRIATURA (*apart*)

Vaja, ben pensat, hauré de ser jo'l primer d'empèndrerla. Ara ja se m'ha rebaixat. (*Van per parlar tots dos a l'hora*).

SIBINETA

No, digues, tu.

CRIATURA

Parla tu primer, qué'm volies dir?

SIBINETA

(*no sabent com embolcar la conversa*)

Rès, que'm sembla que avuy fa molt bon día, oy?

CRIATURA

Ah, sí; un día... un día de primavera.

SIBINETA

El sol ja comensa a picar.

CRIATURA

Y que pots ben dirho. A mí aquesta roba de quadra ja'm pesa.

SIBINETA

Al menys si plogués un xich...

CRIATURA

Sí... si plogués...

(Queden tots callats, rientse del propi fugiment. En aquestes s'han anat acostant queiant mitg girats d'esquena y mirantse de reull. En Criatura va atrevintse fins a donar, ab entremaliadura, un cop de colze a la Sibineta).

SIBINETA

Vols dir que't cregui, trapasserot.

CRIATURA

(afectant naturalitat, mes constantli de di)

Ah, d'allò... sabs? d'allò de la 'bofetada, ni menos vaig sentirmen!

SIBINETA

Bé, dèixaho córrer.

CRIATURA

Si vols que't digui la veritat, encara'm va donar gust. Tens unes mans tan fines ..

SIBINETA

(ab un resabi de gelosia)

De manera que d'aquella...?

CRIATURA

No me'n parlis, dona *(picantse'l pit)*. Aquí dintre no més hi ha que tu... y la samarreta.

SIBINETA *(salamera)*

De debò?

CRIATURA

(fent la creu ab els dits y besanlla)

Miral!

SIBINETA

(sospirant sorollosament)

Ay!

CRIATURA *(posturer)*

De què es aquest sospir?

SIBINETA *(muequerament)*

De què vols que sigui? De mal de cor.

CRIATURA (engrescat)

De debò? Dochs mira, j...n's ho acabarem d'esplicar a la «Mallorquina», tot prenent xacolata! Anem, serafí encantat?

SIBINETA

Com vulguis, S...po!

CRIATURA

Ey, si la mestressa no t'ha de renyar.

SIBINETA

Cá! Si no més ¡fa tres hores que soch fóra de casa!

CRIATURA

Donchs «andando» que se'ns remullirien els melindros. (Se'n van de brasset pel fons dreta, molt enriolats y gatzarosos. Els senyors Coronado y Miarons surten de les barraques, guaiten maliciosament a la parella fins que ha desaparegut, se miren després l'un a l'altre y esclaten una riallada grossa y sorollosa. Al mateix temps atravesa pel fons; de dreta a esquerra, una modisteta molt «curra» y al darrera, ab aires de conquistador, un xitxarel-lo raquí-tich vestit ab ridícula elegancia, el qual al sentir les rialles dels senyors Coronado y Miarons, cregut de que's riuen d'ell, se planta en sech. se'ls mira y'ls emprén tot engalladet).]

XITXAREL-LO

Carám! carám! De què riuen vostès Sápi-guen que de mí ningú se'n burla! Ay! ay! Els enviaré els meus padrins. No faltava més! Vaya! vaya! (Se'n va precipitadament pel fons esquerra. Els senyors Coronado y Miarons, que han restat parats del exabrupte del xitxarel-lo, tornen a mirarse, esclatant altre cop la rialla mentres baixa el .

BIBLIOTECA "DE TOTS COLORS"

	Pessetes
<i>La llàntia del odi</i> , tragedia en quatre actes, per Gabriele d'Annunzio.	2
<i>La fortuna boja</i> , comedia en quatre actes, per Joseph Morató.	2
<i>Papà ministre</i> , drama en tres actes, per Gerolamo Rovetta.	2
<i>¡Por!</i> comedia en un acte, per Felix Duquesnel. (agotada).	50
<i>Els mestres contistes</i> . Volum primer.	1
<i>La campana submergida</i> , rondalla escènica en cinch actes, per Gerhart Hauptmann.	2
<i>Les ales de cera</i> , comedia en dos actes, per Manel Folch y Torres.	1 50
<i>Cor delator</i> , monòlech, per Edgar Poe.	25
<i>L'assumpció de Hannele Mattern</i> , drama d'ensomni en dos actes, per Gerhart Hauptmann.	1 50
<i>Els pobres menestrals</i> , obra en tres actes, per Adrià Gual.	2
<i>Els mestres contistes</i> , Volum segón.	1
<i>Els picarols</i> , rondalla de l'Alsacia en tres actes, per Erckmann-Chatrian.	2
<i>Joventut de Príncep</i> , comedia en cinch actes, per Wilhelm Meyer Forster.	2
<i>Gent d'ara</i> , comedia en dos actes, per Eduard Coca y Vallmajor.	1 50

OBRES DEL AUTOR

	Pessetes
LA CUGULA, drama (3 actes) . . .	2
DE BON TREMP, drama (3 actes) . . .	2
LES ALFS DE CERA, comedia (2 actes)	1 50
UN INTERIOR, comedia (1 acte) . . .	1
DUETTO, pas de comedia (1 acte) . . .	1
LA SABIA CASUALITAT, farsa (1 acte)	1
UN JOCH DE CARTES O MEMORIALIS- TES AB LLETRA MENUDA, sainet (1 acte)	75

UNA PESETA